

Джон Р. Р. Толкин
Фермера Джайлс от Емз

Предисловие

От историята на Малкото кралство са оцелели само фрагменти. Сред тях обаче случайно е запазена една хроника за неговото създаване – макар че вероятно би било по-точно да се нарече легенда, понеже очевидно става въпрос за късна компилация, изпълнена с чудеса, извлечени не от скучните анали, а от народните предания, на които разказвачът често се позовава. За него описваните събития са далечно минало. Но, така или иначе, той явно е живял в пределите на Малкото кралство. Географските познания, които демонстрира (това определено не е силата му) касаят единствено тази страна, докато относно териториите извън нея, били те на север или запад, е пълен невежа.

Извинение за превеждането на тази любопитна легенда от ограничения и беден латински на модерния английски език може да се търси във факта, че тя дава поглед върху живота в Англия през един изключително мрачен период от нейната история; да не говорим за приноса ѝ за установяване произхода на редица заплетени топографски имена. Някои читатели може би ще открият интересни и забавни неща в самия герой и неговите приключения.

Оскъдните сведения не позволяват да се определят съвсем точно границите на Малкото кралство – нито във времето, нито в пространството. След идването на Брут в Британия са се сменяли какви ли не крале и господства. Подялбата по времето на Локрин, Кеймбър и Албанак е само първата стъпка от цяла поредица преразпределения. Като се вземе, от една страна, любовта към някаква си независимост, а, от друга, алчността на кралете за нови територии, се стига до години, изпълнени с непрекъснати смени на война и мир, радости и скърби, или както разказват историците от времето на Артур: време на неустановени граници, когато човек може да се издигне и да падне от трона най-неочаквано, а писачите на песни разполагат с изобилен материал и жадна да ги чуе публика. Събитията, за които става дума тук, би следвало да бъдат положени нейде в този продължителен период, вероятно след времето на крал Коел, но преди Артур или Седемте английски кралства. Мястото на действието е долината на Темза, с отклонение на североизток към стените на Уелс.

Столицата на Малкото кралство очевидно се е намирала – както и нашата – в югоизточната част на страната, но къде точно, не е ясно. На

запад Кралството вероятно никога не е достигало много нагоре по Темза, а на север – не по-далеч от Отмоор. Източните му граници са спорни. В една запазена само във фрагменти легенда за Георгий, син на Джайлс, и неговия паж Суоветаурилий (Сует) има сведения, че някога във Фартинго е била поддържана стражева охрана срещу Средното кралство. Но това не засяга настоящата история, която се представя без каквито и да било промени или допълнителен коментар, макар оригиналното помпозно заглавие да е съкратено за удобство до „Фермера Джайлс от Емз“.

Фермера Джайлс от Емз

Егидий де Емзо живееше в централните части на Британския остров. Пълното му име беше Егидий Ахенобарбий Юлий Агрикола де Емзо, понеже в онези, вече доста отдавнашни дни, когато островът бе все още щастливо разделен на множество Кралства, хората щедро се надаряваха с имена. Тогава времето беше повече, а населението – по-малко, тъй че всеки си имаше своята забележителност. Както и да е, тези времена вече са минало, затова по-надолу ще назовавам човека с по-кратката форма на името му, според както е на простонароден език, а именно Фермера Джайлс от Емз с рижата брада. Емз беше най-обикновено село, но по онова време селата все още се отличаваха с достойнство и независимост.

Фермера Джайлс имаше куче. Името на кучето беше Джарм. Кучетата в онези краища трябваше да се задоволяват с къси имена, понеже книжовният латински бе запазен за техните господари. Джарм не говореше дори кучешки латински, но (подобно на повечето кучета по негово време) в определени случаи умееше да си служи с простонародния език. А тези случаи бяха: или за да бие по-слабите от него, или за да се перчи, или за да се умилква. Боят бе предназначен за просяците и браконьерите, перченето – за пред другите кучета, а умилкването – за пред господаря. Джарм едновременно се гордеше и страхуваше от Джайлс, който от своя страна бе по-добър от кучето си както в боя, тъй и в перченето.

Времето в онези дни не беше забързано и припряно. Припряността няма почти никаква връзка с добре свършената работа. Хората се справяха чудесно и без излишно суетене и отхвърляха както много работа, така и много приказки. А за приказване имаше предостатъчно, понеже често-често се случваха значими събития. Но по времето, което се описва в началото на този разказ, в Емз от доста време не бе ставало нищо забележително. Коего напълно допаднаше на Фермера Джайлс, понеже като човек бавен и табиетлия той обичаше да си гледа своите си дела. Беше затънал до гуша (както обичаше да казва) във всекидневните усилия да държи вълка далеч от кошарата: иначе казано, беше зает с грижите около запазването на тлъстата фигура и спокойствието си според каноните, установени от баща му преди него. От кучето се очакваше да му оказва необходимата помощ за това. И двамата не питаеха особен

интерес към Широкия свят извън пределите на семейните ниви, селото и най-близкия пазар.

Но Широкият свят така или иначе съществуваше. Гората бе току до селото, а на север и запад зад нея се простираха хълмовете на Пущинака и започваха неизбродните планински пътеки. Не стига другото, ами се срещаха и великани – груб и недомялан народ, който от време на време създаваше проблеми. Особено един великан – по-едър и по-глупав от себеподобните си. Не забелязах името му никъде в историческите сведения, но все едно. Той бе наистина огромен, тоягата, на която се подпираще, се извисяваше като дърво, стъпката му бе тежка-претежка. Разбутваше брястовете като избуяла трева; беше същинска напаст за пътищата и гибел за градините, понеже гигантските му ходила дълбаеха дупки като кладенци. Спънеш ли се в някоя къща – край с нея. Където и да отидеше, причиняваше все едни и същи беди, тъй като главата му стърчеше високо над земята и краката му трябваше да се грижат сами за себе си. Беше късоглед и освен това почти глух. За късмет живееше дълбоко в дебрите на Пущинака и рядко посещаваше земите, населявани от хората – или поне не нарочно. Обитаваше огромна запусната къща високо в планината. Благодарение на глухотата и глупостта си, а също и поради липсата на достатъчно великани имаше съвсем малко приятели. Понякога излизаше да се поразходи из хълмовете на Пущинака или да пообиколи незаселените райони в по-ниското – сам-самичък.

В един прекрасен летен ден същият този великан реши да излезе да подиша въздух и тръгна да се скита безцелно, което доведе до неизчислими щети в гората. Както си вървеше, изведнъж забеляза, че слънцето клони към залез, което му подсказа, че приближава време за вечеря; установи обаче, че се е озовал в непознати нему територии – с други думи, че се е изгубил. И като направи грешно предположение накъде трябва да върви, тръгна в една посока и вървя, вървя, докато падна нощ. Тогава седна и зачака да изгрее луната, а после пак се понесе с уверена крачка напред, изгарящ от желание да се прибере у дома. Бе оставил най-хубавото си медно гърне да къкри на огъня и се опасяваше, че дъното му ще заgorи. Както се оказа обаче, бе обърнал гръб на планината и навлизаше в обитаваните от хората земи. Наистина вървеше право към фермата на Егидий Ахенобарбий Юлий Агрикола и селото, наречено (на простонароден език) Емз.

Бе чудна нощ. Кравите бяха пуснати из нивята, а кучето на Фермера Джайлс беше излязло да се поразходи на своя глава. Умираще за лунна светлина и зайци. И, разбира се, нямаше ни най-малка представа, че

някакъв си великан също е тръгнал да се разхожда. Това би му дало достатъчно основания да излезе без разрешение, но и още повече причини да си остане на спокойствие в кухнята. Някъде около два часа великанът се озова пред нивите на Фермера Джайлс, разпердушини стоборите, изпотъпка посевите и сплеска тревите. За пет минути успя да причини повече щети, отколкото би могла да стори Кралската ловна дружинка за пет дни.

Джарм чу тежкото туп-туп, приближаващо откъм речния бряг, и изтича към западната страна на възвишението, върху което бе кацнала фермата, за да погледне. Пред очите му се извиси великанът, който тъкмо пресичаше реката, а кракът му се стоварваше върху Галатея – любимата крава на Фермера, – сплесквайки бедното животно така, както кракът на господаря му би размазал бръмбар.

Това бе повече от достатъчно за Джарм. Той изскимтя в ужас и си плю на петите. Напълно забравил, че е излязъл без разрешение, застана под прозореца на Фермера и започна да лае и да се вайка. Дълго време не получи никакъв отговор. Джайлс спеше като пън.

– Помощ! Помощ! Помощ! – занарежда Джарм.

Прозорецът рязко се отвори и отвътре с добре премерен жест извърча бутилка.

– Ох! – извика кучето и умело отскочи встрани. – Помощ! Помощ! Помощ!

В рамката на прозореца се подаде главата на Фермера.

– Ах ти, гадно псе! Що тук правиш! – скастри го той.

– Нищо – беше отговорът.

– Ще ти дам аз на тебе едно нищо! Жив ще те одера още утре! – довърши мисълта си господарят и затръшна прозореца.

– Помощ! Помощ! Помощ! – не се отказваше кучето.

Рижата брада на Джайлс отново щръкна навън.

– Още гък и си мъртъв – рече. – Какво ти е влязло в тъпата глава?

– Нищо – повтори същия отговор кучето – Ама нещо е влязло при теб.

– Какви ги дрънкаш? – сепна се Джайлс посред яростта си. Никога преди не бе получавал от Джарм толкова дързък отговор.

– Из нивята ти броди великан, огромен великан. И идва насам – рече кучето. – Помощ! Помощ! Тъпче ти овцете. Размаза горката Галатея, та заприлича досущ на изтривалка. Помощ! Помощ! Разпердушини всичките ти стобори, изпотъпка ти посевите. Налага се да действаш бързо и хرابро, господарю, иначе съвсем скоро няма да ти остане нищо-

нищичко. Помощ.

И Джарм нададе вой.

– Млъквай! – викна Джайлс и затръшна прозореца. – Мили Боже! – промърмори си той и го побиха тръпки, макар нощта да бе топла.

– Връщай се в леглото и не ставай глупак! – сгълча го жена му. – А утре заран удави псето. На тия твари вяра да нямаш. Всичко са готови да ти надрънкат, спипаш ли ги да кръшкат или да крадат.

– Може и така да е, Агата – рече Джайлс, – а може и да не е. Едно знам: или нещо става в нивите ми, или съм си взел заек вместо куче. Джарм беше уплашен. Пък и защо ще вдига врява посред нощ, като спокойно може да се промъкне през задния вход на сутринта с млякото?

– Стига приказки! – скастри го Агата. – Ако му вярваш, послушай го и действай бързо и храбро!

– Лесно ти е на теб – отвърна Джайлс, а работата беше там, че той наистина вярваше поне наполовина в историята на Джарм. През малките часове на нощта великаните изглеждат някак по-възможни.

Но имотът си е имот, а Фермера Джайлс умееше да поставя браконьерите на мястото им така, както малцина други можеха. И тъй, намъкна си набързо панталона, слезе в кухнята и свали мускета от стената. Някой може би ще попита какво е това мускет. Всъщност говори се, че същият този въпрос е бил зададен на Четиримата мъдреци от Оксфорд¹, които след като размислили, отвърнали: „Мускетът представлява къса пушка с широка цев, която стреля с куршуми или сачми и поразява всичко по пътя си в определени граници, без да мери конкретна цел. (В цивилизованите страни в днешно време е заменена с други огнестрелни оръжия).“

Та така, мускетът на Фермера Джайлс имаше широка цев, която се разтваряше като фуния напред и не стреляше с куршуми или сачми, а с всичко, което Джайлс можеше да задели, за да напъха вътре. Освен това не се използваше, за да поразява цели, понеже Фермера рядко го зареждаше и никога не стреляше с него. Обикновено самият му вид вършеше работа. А страната все още не бе цивилизована, тъй че мускетите не бяха заменени с други пушки. По-точно казано, те бяха единственият познат вид огнестрелно оръжие, при това се срещаха рядко. Хората предпочитаха лъковете и стрелите, а барута използваша най-вече за фойерверки.

---

1. Закачка към един от символите на университетското образование Оксфорд с акцент върху формата за мн.ч. охеп от ох – вол, говедо. – Бел. прев.

Е, та значи Фермера Джайлс откачи мускета от стената и го натъпка здраво с барут – за всеки случай, току-виж се наложило да вземе покрути мерки. А в широката цев напъха ръждиви пирони и железни стружки, парчета от счупени грънци, кокали, камъни и всякакви други боклуци. После нахлузи високите си ботуши, облече си сюртука и излезе откъм кухненската градина.

Луната се бе спуснала ниско зад гърба му и той не виждаше нищо по-страшно от издължените черни сенки на храсти и дървета, но в същото време чуваше ужасяващия тропот на тежки стъпки, приближаващи откъм хълма. Не се чувстваше нито бърз, нито храбър, каквото и да приказваше Агата. Ала се тревожеше повече за имота, отколкото за кожата си. И така, с леко разтреперани гащи се насочи към хълма.

Изведнъж точно над хребета изникна едно грамаданско лице – бледо на лунната светлина, която просветваше в огромните кръгли очи. Ходилата му бяха все още ниско в полите на хълма и дълбаеха ями из нивята. Луната заслепяваше великана и той не забеляза Фермера. Но Джайлс го видя и изгуби ума и дума от страх. Без да се замисли, дръпна спусъка и мускетът гръмна с главозамайващ трясък. За късмет цевта бе насочена горе-долу към грозното великанско лице. Отвътре изхвъркнаха боклуците, кокалите и камъните, парчетата метал и глина, а също и половин дузина пирони. И тъй като обхватът на оръжието беше наистина ограничен, голяма част от всичките тези неща улучиха великана съвсем не по волята на Фермера, а съвършено случайно. Парче от гърне заседна в окоото на нашественика, а един голям пирон се заби в носа му.

– Мамка му! – изруга великанът, който имаше твърде груби обноски. – Нещо ме ужили!

Шумът изобщо не го впечатли (той бе почти глух), но пиронът определено не му се понарава. Доста отдавна не беше попадал на насекомо, разярено дотолкова, че да пробие дебелата му кожа. Беше чувал обаче, че далеч на изток, из Мочурищата, се срещали драконови мухи, които се впивали в тялото като нажежени щипци. И си рече, че сигурно се е натъкнал на нещо такова.

– Очевидно съм попаднал в отвратителна нездравословна местност – каза си той. – Не бива да продължавам по тъмно в тази посока.

Пътюм грабна няколко овчици от хълма – да си има за из път, докато се прибере у дома – и се насочи обратно към реката, крачейки широко и тежко на север-северозапад. В крайна сметка успя да се добере до дома си, понеже най-сетне бе уцелил правилната посока. Но медното му гърне така или иначе беше загоряло.

Колкото до Фермера Джайлс, страховитият гърмеж на мускета го просна по гръб. Той остана да лежи, загледан в небето, като се чудеше дали ходилото на великана ще го подмине. Но не се случи нищо и след малко тежките стъпки постепенно заглъхнаха в далечината. Тогава Фермера стана, поотупа се и стисна мускета в ръка. В същия миг до слуха му достигнаха радостните възгласи на неговите съселяни.

Повечето от жителите на Емз бяха проследили хода на събитията през прозорците си. Имаше и такива, които се облякоха и наизскачаха на улицата (след като великанът се отдалечи). Някои вече търчаха нагоре по хълма.

Преди малко, когато чува ужасяващото туп-туп от великанските стъпки, повечето селяни моментално се завиха презглава под юрганите. Някои дори се напъхаха под креватите. А Джарм едновременно се гордееше и страхуваше от господаря си. Според него Джайлс бе ужасен и величав, когато се разгневеше. И естествено, Джарм твърдо вярваше, че всеки великан би си помислил същото. Та веднага след като видя Фермера да излиза от къщата с мускет в ръка (безспорен знак за неудържим гняв), си плю на петите и отпраши към селото, като лаеше и крещеше:

– Излизайте! Излизайте! Излизайте! Ставайте! Ставайте! Елате да видите моя велик господар! Той е храбър и бърз. Кани се да застреля великан, дръзнал да прекрачи границите на земите му. Идвайте!

Билото на хълма се виждаше от повечето къщи. Когато зърнаха великанското лице да се надига над хребета, хората и кучето затрепериха от страх, затаиха дъх и всички освен кучето си рекоха, че тази работа не е за устата на Джайлс лъжица. В същия миг мускетът изгърмя, а великанът мигом се обърна и пое назад. Изумените и възраждани хора се запрегръсшаха и закрепяха радостни възгласи, а Джарм едва не остана без гласни струни от лай.

– Ура! – крещеше той. – Това ще му е за урок! Господарят Егидий му даде да се разбере. Сега онзи ще се прибере вкъщи и ще умре, и никога повече няма да си подаде носа навън.

Това предизвика нова вълна на въодушевление. А докато се радваха, хората мислено си отбелязаха факта, че в крайна сметка мускетът все пак може да гърми. По този въпрос в селските кръчми бе имало известни спорове. Но сега вече нещата бяха изяснени. От този момент натък Фермера Джайлс нямаше да има проблеми с браконьерите.

Когато опасността премина, някои от по-смелите селяни се изкачиха на хълма и се здрависаха с героя. Неколцина – Пастора, Ковача, Мелничаря и един-двама от селските първенци – го потупаха по гърба.

Последното не му се понарави (понеже го болеше рамото), но все пак се почувства задължен да ги покани в къщата си. Онези насядаха в кухнята, надигнаха чаши за негово здраве и се заеха един през друг да му благодарят. Той не си направи труда да скрие прозевките си, но докато имаше какво да се налива в чашите, никой не забеляза това. Щом обърнаха по чашка-две (Фермера две-три), Джайлс наистина се почувства куражлия. Когато питиетата станаха по две-три (за него пет-шест), се видя в собствените си очи толкова храбър, колкото го мислеше кучето му. Раздели се с гостите като с добри приятели. И на свой ред ги потупа по гърбовете. Имаше големи ръце – масивни и червени. Тъй че си го върна.

На следващия ден разбра, че славата му се е разнесла и се е превърнал в знаменитост от местна величина. До средата на другата седмица вестта бе обиколила селата в радиус от двайсет мили. Беше се превърнал в Героя на областта. Кое то му се видя доста угодно. На следващия пазарен ден го почерпиха с толкова питиета, че можеше спокойно да пусне лодка в тях: което ще рече, че се нафирка почти до козирката и се върна у дома, пеейки древни героични химни.

Най-сетне мълвата за геройството му стигна и до Краля. В онези щастливи времена страната носеше гордото име Средно кралство на острова, а столицата се намираше на цели двайсет левги от Емз и по правило в двора обръщаха малко внимание на провинциалните селяци. Но подобна категорична победа над великан, който би могъл да нанесе огромни щети, изглеждаше достойна за отбелязване, а и налагаше известна проява на любезност. Тъй че когато му дойде времето, тоест след близо три месеца, за Архангеловден, Краля изпрати тържествена грамота. Текстът бе изписан с червени букви върху бял пергамент и изразяваше кралската благодарност към „нашия верен поданик и многообичан Егидий Ахенобарбий Юлий Агрикола де Емзо“.

На мястото на подписа имаше червено петно, но дворцовият писар бе добавил:

*Ego Augustus Bonifacius Ambrosius Aurelianus Antonius Pius et Magnificus, dux rex, tyrannus, et Basileus Mediterraneorum Partium, subscribe.*²

---

2. Ние, Август Бонифаций Амброзии Аврелиан Антоний Благочестив и Великолепен, дважди крал, тиранин и Василевс на Средното кралство, подписах.

Най-отдолу имаше голям червен печат. Тъй че документът си бе напълно автентичен. Той достави на Джайлс огромно удоволствие и бе приет радушно от цялата общественост, особено след като се разбра, че стига само човек да пожелае да зърне грамотата, може да се сдобие с място край камината на Фермера и да получи чаша питие.

А кралският дар бе по-прекрасен дори от писмения документ. Представляваше колан и дълъг меч. В интерес на истината самият Крал никога не бе използвал меча. Беше семейна реликва, висяща в оръжейната от незапомнени времена. Оръжейникът не знаеше историята на меча, нито пък каква е ползата от него. Подобни неудобни и тежки оръжия вече бяха излезли от употреба в кралския двор, затова Краля си помисли, че въпросният меч е идеален подарък за някакъв си селяк. Но Фермера Джайлс остана поласкан, а репутацията му на местно равнище скочи до висините.

Изобщо развоят на събитията бе повече от задоволителен за него. Също и за кучето му, което така и не получи обещания бой. Джайлс бе справедлив човек – поне според своите разбирания. Вътрешно отдаваше необходимата благодарност на Джарм, макар никога да не го спомена гласно.

Продължи да обсипва кучето си с тежки думи и вещи, когато бе в съответното настроение, но същевременно вече не обръщаше внимание на някои дреболии. Джарм започна да си позволява все по-далечни разходки. Птичето на щастието кацна върху рамото на Фермера. Работата през есента и в началото на зимата вървеше чудесно. Като че ли всичко си бе дошло на мястото – докато не се появи драконът.

По онова време драконите из острова вече бяха на изчезване. В централните владения на Август Бонифаций не се бе вясвал дракон от много години. Разбира се, както на запад, така и на север съществуваха съмнителни пътечки и пусти планински чукари. Но те бяха доста далеч. Говореше се, че някога там живели множество дракони от един или друг вид, които организирали далечни нападения. Но тогава Средното кралство било прочуто със смелостта на кралските рицари, тъй че много от странстващите дракони били избити или пък се завръщали в леговищата си тежко ранени и така другарите им постепенно се отказали от нападения по тези земи.

Все още съществуваше обичай на кралското Коледно тържество да се сервира драконова опашка. Всяка година биваше избиран по един рицар, чиято мисия бе да отиде на лов за дракон. От него се очакваше да

потегли по Никулден и да се завърне у дома с драконовата опашка не по-късно от Бъдни вечер. Но вече от доста години насам кралският Готвач приготвяше чудесен заместител – бутафорна драконова опашка от тесто и бадемов мус, украсена с изящни люспи от карамелизирана захар. На Бъдни вечер избраният рицар отнасяше така приготвената опашка в балната зала под звуците на цигулки и тропмети. Бутафорната драконова опашка биваше изяждана след вечеря, с настъпването на Коледа и всички твърдяха (за удоволствие на Готвача), че е много по-вкусна от истинската.

Ето как стояха нещата, когато в един момент отново се появи дракон. Може да се каже, че заслугата за това бе в най-голяма степен на великана. След гореописаното приключение той започна сегиз-тогиз да наобикаля стари свои познайници в планината – доста по-често, отколкото им бе по вкуса. И всеки път правеше отчаяни опити да убеди някого от домакините да му заеме голямо медно гърне. Независимо дали получаваше обещание или не, настаняваше се удобно и започваше надълго и нашироко – както си му бе навикът – да разправя за превъзходната страна далеч на изток и за всички чудесии на Широкия свят. Беше си вътълпил, че е велик и смел пътешественик.

– Прекрасна земя – започваше той, – равнинна, мека за стъпване и с изобилна храна: крави, значи, и пълно с овце, само да напрегнеш взор, и тутакси ги забелязваш.

– Ами хората? – питаха го.

– Не срещнах нито един – отвръщаше той. – Никакви рицари не съм ни чувал, ни виждал, приятели мои. Най-страшното, с което се сблъсках, бяха няколко жилещи мухи край брега на реката.

– Ами защо не се заселиш там? – продължаваха да го разпитват.

– Е, ами, тъй де, както се казва, няма по-прекрасно място от родния дом – отвръщаше им. – Но нищо чудно някой ден да се върна, ако поискам. Пък и така де, вече съм бил веднъж, което е повече, отколкото могат да се похвалят болшинството тук. Та какво за гърнето?

– А тези тучни земи – бързаха да продължат предишната тема домакините, – тези възхитителни пасища, пълни с волен добитък, къде се намират? Колко далече?

– О – отвръщаше той, – далече на изток-югоизток. Бая път си е.

И после следваше толкова подробно описание на пропътуваното разстояние, на горите, хълмовете и полята, през които е минал, че никой от другите не чак толкова дългокраки великани не се наемаше да тръгне. Въпреки това мълвата се понесе.

После топлото лято бе сменено от тежка зима. В планината беше още по-студено, а храна почти не се намираше. Слуховете набраха скорост. Обсъждаха се най-вече овцете и кравите в низините. Драконите нададоха уши. Бяха гладни, а се говореха такива примамливи неща.

– Тия рицари явно са само мит! – обади се младият и по-неопитен дракон. – Винаги сме подозирали, че е така.

– Най-малкото сигурно вече се броят на пръсти – поправиха го по-възрастните и по-мъдри червеи. – Живеят далеч, срещат се рядко и вече никои не се бои от тях.

Един от драконите остана дълбоко впечатлен. Наричаше се Хризофилакс Гмуреца и водеше потеклото си от древен, благороден и много богат род. Хризофилакс бе лукав, нагъл, алчен, добре брониран, но не прекомерно сърцат. Ала пък и не го плашеха мухи и насекоми от какъвто и да е вид и размер. При това умираше от глад.

Тъй че един зимен ден, някъде около седмица преди Коледа, разпери криле и отлетя. Приземи се тихичко посред нощ право в сърцето на владенията на Август Бонифаций, крал и василевс. За броени минути нанесе огромни поражения, подпали пожари, докара унищожения, погълна овце, добитък и коне.

Това се случи на едно място доста отдалечено от Емз, но Джарм онемя от ужас и страх. Беше предприел далечна експедиция и като се възползваше от предразположението на господаря си, дръзна да прекара една-две нощи далеч от дома. Тъкмо бе тръгнал по следата на някакъв апетитен аромат, който се носеше в покрайнините на някаква гора, когато иззад един завой внезапно го посрещна миризмата на нещо неочаквано и притеснително. Всъщност за малко да се сблъска с опашката на току-що приземилия се Хризофилакс. Никое куче не е подвивало опашка тъй бързо и не е търтило да бяга тъй светкавично към дома си. Дочул скимтене, драконът се извърна и изсумтя, но Джарм беше вече извън обсега му. Пробяга без почивка целия път обратно и пристигна у Фермера почти навреме за закуска.

– Помощ! Помощ! Помощ! – закрещя откъм задната порта.

Джайлс го чу и викът никак не му хареса. Напомни му, че дори всичко да изглежда наред, никога не е късно да се случи нещо неочаквано.

– Жено, пусни проклетото псе – рече той. – И го поступай!

Джарм влетя в кухнята с изцъклени очи и изплезен език.

– Помощ! – продължи той.

– Е, що правиш този път? – попита Джайлс и му подхвърли парче наденица.

– Нищо – задъхано отвърна Джарм, твърде превъзбуден, за да може да обърне каквото и да било внимание на храната.

– Предупреждавам те, веднага престани да го правиш туй нищо, че жив те одирам – повиши тон Фермера.

– Нищо не съм направил, не съм мислил никому нищо лошо – защити се кучето. – Само дето най-случайно попаднах на един дракон и си изкарах акъла от страх.

Фермера се задави с бирата си.

– Дракон ли? – попита. – Мътните те взели, дето си вреш любопитния нос навсякъде! За чий ти е да намираш дракон по това време на годината, точно когато съм затънал до гуша в работа? Къде го видя?

– О! На север, оттатък хълмовете и още по-нататък, отвъд Високите камъни и още по-далеч – обясни кучето.

– А, чак там! – очевидно облекчен въздъхна Джайлс. – Говори се, че из тия места живеят съмнителни типове, та не е изключено да ги сполети нещо такова. Остави ги да се оправят сами! Защо ме тревожиш с подобни приказки? Хайде, изчезвай!

Джарм излетя навън и разпространи новината из цялото село.

– Точно като в добрите стари времена! – занареждаха хората. – И пак по Коледа. Съвсем навреме. А Краля как ще се зарадва! Тази Коледа ще може да вкуси истинска опашка.

Но на следващия ден дойдоха още новини. Очевидно ставаше въпрос за изключително огромен и кръвожаден екземпляр. Въпросният дракон покосяваше всичко по пътя си.

– Какво става с кралските рицари? – започнаха да се питат хората.

И други си бяха задали този въпрос. Пратеници от най-тежко пострадалите от Хризифилакс села вече се стичаха към кралския двор, за да попитат лично Краля според колкото им стигаше гласът и куражът:

– Господарю, какво става с рицарите ви?

Но рицарите не предприемаха нищо. Сведенията им за въпросния дракон не бяха в ни най-малка степен официално потвърдени. Тъй че Краля се погрижи да им обърне внимание – съвсем изчерпателно и според дворцовия етикет, – като ги помоли да вземат необходимите мерки при първа възможност. Остана много недоволен да разбере, че тази първа възможност няма да им се удаде никак скоро и че всъщност се отлага ежедневно.

Но пък извиненията на рицарите несъмнено звучаха основателно. Първо, придворният Готвач вече беше приготвил драконовата опашка за Коледната трапеза – понеже беше човек, който не оставяше днешната работа за утре. Би било някак неучтиво да му се нанася обида, като в последния момент се тръсне на масата истинска опашка. Той бе високо ценен служител.

– Мътните я взели опашката! Просто му отсечете главата и да се свършва! – развикаха се пратениците от най-пострадалите села.

Но Коледните празненства вече започваха и за най-голямо съжаление за Ивановден имаше насрочен грандиозен турнир: бяха поканени рицари от близо и далеч, които щяха да се състезават за голяма награда. Бе очевидно несправедливо да се отнемат шансовете на местните рицари, като най-добрите от тях бъдат изпратени на лов за дракони преди края на турнира.

След това пък дойдоха Новогодишните празници.

Ала драконът всяка нощ се придвижваше нанякъде. И всяко придвижване го приближаваше все повече до Емз. През Новогодишната нощ селяните видяха пламъци в далечината. Драконът се бе настанил в една гора на десетина мили разстояние, която припламваше весело. Прихва-неше ли го, Хризофилакс ставаше истинска фурия.

От този момент нататък хората започнаха да поглеждат скришом към Фермера Джайлс и да шушукат зад гърба му. Това го караше да се чувства доста неуютно, макар да се правеше, че не забелязва. На следващия ден драконът се приближи с още няколко мили. И тогава самият Фермер Джайлс започна да обсъжда на висок глас скандалното поведение на кралските рицари.

– Много ми е интересно как си оправдават заплатите! – възмущаваше се той.

– И на нас! – викнаха в отговор жителите на Емз.

Мелничаря обаче добави:

– Доколкото знам, има случаи, когато човек получава рицарско звание по заслуги. Та в този смисъл, тъй да се каже, нашият добър съселянин Егидий е вече рицар. Нима не получи дар от Краля червено писмо и меч?

– Не мечът прави рицаря рицар – възрази Джайлс. – Има си ритуали за посвещаване и тъй нататък, или поне така си мисля. Както и да е, аз си имам достатъчно друга работа.

– О! Но няма съмнение, че Краля тукати ще извърши посвещаването, ако бъде помолен – продължи Мелничаря. – Да го помолим, преди

да е станало твърде късно!

– Тц – отвърна Джайлс. – Не е за мен тая работа. Аз съм си фермер и се гордея с професията си – просто един честен човек от народа. И доколкото знам, такива като мен не се оправят много добре в двореца. На теб по би ти прилягало, господин Мелничар.

Пастора се подсмихна: не на отмъщението на Фермера, понеже Джайлс и Мелничаря никога не си оставаха длъжни – като близки врагове, както беше приказката в Емз. На Пастора изведнъж му хрумна една доста приемлива мисъл, но за момента не каза нищо. Мелничаря не бе ни най-малко доволен и гледаше намусено.

– За прост – вярно е, вероятно и честен – рече той. – Но нима е задължително човек да ходи в двореца и да бъде посветен в рицарско звание, за да убие някакъв си дракон? Единствено храброст е нужна, както се изрази вчера лично господин Егидий. А той със сигурност е не по-малко храбър от всеки рицар.

Насъбралото се множество закрещя: „Разбира се!“ и „Да, така е! Трижди да живеј Героят от Емз!“

И Фермера Джайлс се прибра у дома, налегнат от тежки мисли. Започваше да се убеждава, че поддържането на репутация на местно равнище изисква усилия, които биха могли да му създадат известни неудобства. Срита кучето и скри меч в кухненския шкаф. До този момент го бе държал над огнището. На следващия ден драконът завзе съседното село Куерцетум (или казано на простонароден език, Дъбалник). Замези не само с няколко крави и овце плюс един-двама по-младички селяни, но и със селския пастор. Отчето се бе опитало доста безцеремонно да го отклони от пъклените му деяния. След което настъпи страшна суматоха. Населението на Емз, предвождано от своя си пастор, изкачи хълма към къщата на Фермера Джайлс. Хората се подредиха отпред и зачакаха.

– В теб ни е надеждата! – викнаха те. И не помръднаха от местата си, докато лицето на Фермера не почервеня повече от брадата му.

– Кога тръгваш? – продължиха да настояват те.

– Хм, днес не мога, просто изключено – отвърна той. – Крварят ми е болен и изобщо толкоз работа ме чака... Ще видя какво може да се направи.

Хората си тръгнаха. Но на свечеряване се заговори, че драконът се е приближил още повече и те пак дойдоха.

– В теб ни е надеждата, господин Егидий! – продължиха да го молят те.

– Вижете – поде той, – ситуацията при мен никак не е подходяща.

Кобилата ми окуца, а и овцата почна да ягни. Ще се заема с вашия въпрос веднага щом мога.

Селяните отново си тръгнаха, този път не без ропот и шушукане. Мелничаря се подсмивваше подигравателно. Пастора се беше лепнал за Фермера и нямаше отърване. Самопокани се на вечеря и подхвърли няколко остри забележки. Дори се поинтересува какво става с меча и настоя да го види.

Кралският подарък си лежеше в шкафа на една полица, където едва се събираше, и още щом домакинът го докосна, изскочи от ножницата. Джайлс го захвърли на земята, сякаш бе от нажежено желязо. Пастора скочи от стола и си разля бирата. Вдигна меча и внимателно се опита да го напъха обратно в ножницата, ала острието влезе не повече от фут и изскочи навън веднага щом онзи си махна ръката от дръжката.

– Леле-мале! Странна работа! – възкликна отчето и огледа внимателно ножницата и меча. Той беше образован човек, докато Фермера едва различаваше главните букви на унциалния шрифт и не беше съвсем сигурен как се пише дори собственото му име. Та поради тази причина не беше обърнал внимание на странните букви, които едва си личаха по повърхността на ножницата и на самия меч. Що се отнася до кралския оръжейник, той бе виждал толкова руни, имена и всякакви други знаци, символизиращи сила и могъщество, изобразени върху мечове и ножници, че отдавна бе престанал да се впечатлява от тях. Така или иначе, всички тия неща смяташе за безполезни антики.

Пастора обаче ги огледа съсредоточено и смръщи чело. Беше очаквал върху ножницата и меча да има някакъв надпис. Всъщност именно това му бе хрумнало предишния ден. Но сега остана изненадан от видяното – вярно, бяха букви и символи, ама не можеше да разпознае никой от тях.

– Върху ножницата има надпис, а върху самия меч се виждат някакви... хм, ами някакви епиграфически знаци – рече той.

– Нима? – възкликна Джайлс. – И какво казват те?

– Буквите са архаични, а езикът – варварски – провлачи Пастора, за да печели време. След което се примоли на домакина да му даде меча за през нощта, а Фермера се съгласи с удоволствие.

Още щом се прибра, Пастора отвори дебелите книги, подредени по рафтовете, и остана надвесен над тях до среднощ. На следващата сутрин се установи, че драконът е дошъл още по-близо. Жителите на Емз заключиха вратите си и спуснаха кепенците на прозорците. А които имаха

мазета, слязоха в тях и останаха там разтреперани на светлината на свещите.

Но Пастора излезе на улицата и тръгна от къща на къща, повтаряйки на всеки, който можеше да го чуе през процепа или ключалка, какво е открил след проучването си.

– Нашият добър Егидий – казваше той, – по волята на Краля, е прижател на прословутия меч Каудимордакс, споменат в по-известните рицарски романи с простионародното си име Опашкоубиеца.

Всеки, който чуеше това име, обикновено разтваряше вратата си. Нямаше човек, който да не е чувал за прочутия Опашкоубиец, тъй като този меч бе принадлежал на Беломарий, най-великия от всички драконоубийци в страната. Според някои източници той беше прапрадядо по майчина линия на самия Крал. Песните и преданията за неговите дела бяха много и макар забравени в двора, все още се помнеха из селата.

– Този меч – продължаваше Пастора – не може да стои в ножницата си, ако в окръжност от пет мили има дракон. И без съмнение в ръцете на храбър мъж никой дракон не би могъл да му устои.

Това възвърна надеждата на хората. Някои вдигнаха кепенците от прозорците си и подадоха глави навън. Най-накрая Пастора успя да убеди неколцина да тръгнат с него. Но единствен Мелничаря сред тях го направи с желание. Мисълта, че ще види Джайлс в истински затруднено положение, му даваше убедеността, че рискът си струва.

Изкачиха се на хълма не без да хвърлят по някой и друг боязлив поглед към отсрещния бряг на реката. От дракона нямаше и следа. Може би спеше. Беше си похапнал доста през Коледните празници.

Пастора (и Мелничаря) похлопаха на портата на Фермера. Не получиха отговор и пробваха пак. Най-сетне Джайлс отвори с пламнало лице. Той също бе будувал до късно през нощта в компанията на солидно количество бира. А на сутринта бе продължил в същия дух.

Тълпата се струпа наоколо и го обсипа с водопад от имена: Егидий Добрия, Ахенобарбий Смелия, Юлий Великия, Агрикола Непокколебимия, Гордостта на Емз, Героят на околността. Обсъждаха се Каудимордакс, Опашкоубиеца, Меча, който не влиза в ножницата, Смъртта и Победата. Повтаряха се и Славата на Йеоманрия, Гръбнака на страната и Закрилника на съселяните си, докато в главата на Фермера настана пълен хаос.

– Вижте какво! Говорете един по един! – прекъсна ги той при първа възможност. – Кому е нужно всичко това, защо? Разберете, бе, хора, тая сутрин съм малко ангажиран.

Тогава дадох думата на Пастора да обясни как стоят нещата. А Мелничаря получи възможност да види Фермера в точно толкова затруднено положение, колкото винаги бе мечтал. Но после нещата се развиха не съвсем според очакванията му. Първо, Джайлс си беше подложил стабилно количество силна бира. Второ, щом разбра, че неговият меч всъщност е самият Опашкоубиец, в душата му пламнаха силни чувства на гордост и храброст. Някога, като наивно хлапе, много бе обичал легендите за Беломарий и от време на време си бе мечтал да притежава такъв вълшебен и героичен меч. Така че изведнъж го разтърси копнеж да грабне Опашкоубиеца и да тръгне срещу дракона. Но тъй като през целия си живот винаги и за всичко бе свикнал да се пазари, направи последен опит за отсрочка.

– Какво! – възкликна той. – Да тръгна на лов за дракон? С протърквания си панталон и износен сюртук? Доколкото ми е известно, за да излезе човек срещу такъв противник, се изискват специални ризници и доспехи. С каквито, уви, не съм оборудван. Това е положението – заключи накрая.

Извинението им се стори някак нелепо, но нямаше как, наложи се да пратят човек да извика Ковача. Онзи поклати глава. Беше вечно намръщен и мързелив. В селото му викаха Слънчевия Сам, макар истинското му име да бе Фабриций Кунктатор. Никога не си подсвиркваше, докато работи, освен ако внезапно не се появише някое бедствие (като например сняг през май), което лично е предвидил. И тъй като ежедневно предричаше катаклизми от всякакъв характер, рядко се случваше да не уцели. Не пропускаше да си припише заслугата, че е познал – това му беше главното удоволствие в живота. Така че, естествено, с неохота се наемаше да направи нещо, което би могло да предотврати възможно бедствие. Отново поклати глава.

– Как да ви изкова доспехи от нищо! – рече той. – Пък и не ми е по специалността. По-добре накарайте дърводелеца да издяла дървен щит. Не че ще помогне много. Тоя дракон е истинска фурия.

Лицата им помръкнаха. Но Мелничаря не смяташе толкова лесно да се откаже от плана си да изпрати Джайлс срещу дракона, ако онзи се навие. Или пък да разбие на пух и прах репутацията му на местно равнище, в случай че се отметне.

– Ами какво ще кажеш за ризница? – попита той. – При всички положения ще му бъде от полза. А и не е нужна кой знае колко фина изработка. Важното е да върши работа, няма да се показва в Кралския двор, я. Как мислиш, друже Егидий, дали ще излезе нещо от стария ти кожен

жакет? А в ковачницата има цели купища нитове и халки. Готов съм да се хвана на бас, че дори самият господин Фабриций няма представа с какво точно разполага в работилницата си.

– Говориш пълни глупости! – оживи се Ковача. – Ако имаш предвид истинска ризница, няма начин. За да се закачи всяка мъничка халка за съседните четири и тъй нататък, са нужни уменията на джуджетата... А дори да притежавах тоя майсторлък, щяха да отидат седмици. До което време всички ще сме под земята – довърши мисълта си той. – Или най-малкото в търбуха на дракона.

Хората закършиха отчаяно пръсти, на устните на Ковача грейна усмивка. Селяните вече бяха толкова ужасени, че никой не искаше да се откаже от плана на Мелничаря, и се обърнаха към него за съвет.

– Ами – подхвана той, – чувал съм да казват, че някога онези, които нямали пари за истински ризници в Южните земи, пришивали метални халки върху кожена кошуля и се задоволявали с това. Да видим дали не може да се направи нещо подобно?

И така Джайлс се принуди да измъкне стария си кожен жакет, а Ковача да изтича обратно в работилницата. Бе преровено всяко ъгълче, купищата стари железарии бяха претършувани така, както не бе правено от много години. Най-отдолу откриха изпоръждясала купчина малки халки, изпаднали незнайно откъде – точно както предполагаше Мелничаря. Сам, който с приближаването на перспективата да се свърши нещо, придобиваше все по-мрачен и нерешителен вид, бе заставен незабавно да започне работа и се зае да сортира, събира и почиства халките. А щом (както с удоволствие отбеляза) те се оказаха очевидно недостатъчно количество за човек с мощните рамене и гръб на господин Егидий, го накараха да раздроби каквито му се намират стари вериги и да изкове нови халки – според колкото му стигат възможностите и уменията.

Отбраха по-малките и ги пришиха на предната част на дрехата, поголемите и по-тежките закрепиха на гърба. Накрая се оказа, че има в излишък – Сам се бе оставил работата да го увлече. Та хората взеха чифт панталони на Фермера и пришиха халки и за тях. А на една полица в забутан ъгъл на работилницата Мелничаря откри стара метална рамка от шлем, и веднага намери на майстора работа да я обшие с кожа колкото се може по-стегнато.

Работата продължи до залез-слънце и през целия следващ ден – чак до вечерта преди Богоявление. Но празненствата минаха на заден план. Фермера Джайлс отбеляза случая с повече от обичайното количество

бира. За щастие драконът милостиво си спеше, за момента забравил всичко, свързано с глад и мечове.

Рано сутринта на Богоявление всички се изкачиха по хълма, натоварени със странния резултат от усилената си работа. Джайлс вече ги чакаше. Не му бяха останали никакви извинения, тъй че навлече ризницата и панталона си. Мелничаря се хилеше лукаво. Джайлс обу високите си ботуши и добави чифт стари шпори. Нахлупи обвития в кожа шлем, а върху ризницата си навлече широкия сив сюртук.

– За какво е всичко това, господин Фермер? – попитаха го селяните.

– Вижте сега – започна Джайлс, – ако някой има намерение да отива на лов за дракони, подрънквайки и похлопвайки като Кентърбърийските камбани – моля. Аз обаче не съм навит. Не ми се вижда разумно да оставя дракона да ме забележи по-рано, отколкото му е времето. А шлемът си е шлем – предизвикателство за битка. Нека глистът му с глист види над живите плетове само старата ми шапка, за да мога да се приближа малко повече, преди да е станало напечено.

Бяха пришили халките така, че всяка да захлупва по-долната, полюшвайки се свободно отгоре ѝ; поради туй дрънченето наистина си го биваше. Сюртукът заглушаваше до известна степен шума, но придаваше на Джайлс доста ексцентрична осанка. Никой не му го каза. Едва успяха да го опашат с колана и да окачат ножницата на него. Меча обаче се наложи да носи в ръка, понеже се изискваше наистина нечовешка сила, за да го задържи вътре.

Фермера повика Джарм. Според собствените си разбирания постъпваше справедливо.

– Ти, псе – рече му, – идваш с мен.

Кучето надигна тягостен вой.

– Помощ! Помощ! – завайка се то.

– Хайде, стига! – заповяда му Джайлс. – Да не пострадаш по-тежко, отколкото от дракона. Вече познаваш миризмата на този глист и токувиж поне веднъж има някаква полза от теб.

После Фермера Джайлс повика сивата си кобила. Тя го изгледа странно и изпръхтя срещу шпорите. Но все пак му позволи да я яхне. И пое на път, като никой от тримата не изпитваше особена веселост. Тръгнаха да прекосяват селото, а хората пляскаха с ръце и надаваха радостни възгласи, повечето от прозорците си. Фермера и кобилата му се постараха да си придадат колкото се може по-достоеен вид. Но на Джарм не му бе познато чувството за срам, та се тътреше подир тях с подвита опашка.

Прекосяха моста над реката в края на селото. Когато най-сетне бяха далеч от чужди погледи, забавиха ход. За нула време излязоха от владенията на Фермера Джайлс и другите жители на Емз, и навлязоха в посетените от дракона земи. Виждаха се изпочупени дървета, опожарени стобори и изпепелени треви. Във въздуха висеше тягостна и обезпокоителна тишина.

Слънцето прежурияше и Фермера Джайлс взе да си мечтае да имаше куража да се поразсъблече. Запита се дали не е тръгнал с прекалено много багаж. „Чудесен завършек на Коледните празници, абе изобщо...“, помисли си той. „Ще е цяло щастие да не се окаже завършекът и на живота ми.“ Попи потното си лице с голяма носна кърпа – зелена, не червена: червеният цвят дразни драконите, така поне беше чул.

От дракона обаче ни следа. Кръстоса много пътища – и тесни, и широки, обиколи опустелите нивя на други фермери, а от дракона ни вест, ни кост. Джарм, разбира се, не му оказа никаква помощ. Само следваше плътно кобилата и нищо не можеше да го накара да си използва носа.

Най-сетне стигнаха до един лъкатушен път, очевидно не особено пострадал, пък и на пръв поглед тих и спокоен. След като повървяха по него близо половин миля, Джайлс започна да се пита дали не е изпълнил дълга си и дали не е защитил достойно своята репутация. Беше си втълпил, че е търсил усърдно и достатъчно надалеч и вече възнамеряваше да разкаже на съеляните си как драконът го видял да приближава и щом работата станала напечена, просто отлетял.

И точно в този момент огромният червей се появи пред очите му, полегнал възнак върху един порутен стобор и проснал напред пътя ужасната си глава.

– Помощ! – извика Джарм и побягна. Сивата кобила се стовари рязко на земята и Фермера Джайлс се изтърколи назад в близката канавка. Щом успя да си подаде главата навън, установи, че драконът се е събудил и го гледа право в очите.

– Добро утро! – поздрави учтиво. – Виждате ми се изненадан.

– Добро да е! – отвърна Джайлс. – Така си е.

– Извинете за въпроса – продължи драконът. Докато Фермера падаше от кобилата, той бе наострил уши към доста подозрителното подрънкване на халките. – Но да не би случайно да търсехте мен?

– Ами, няма такова нещо! – рече Фермера. – Кой би си помислил, че може да срещне дракон по тези места? Просто си яздех.

И Джайлс припряно се измъкна от канавката и запристъпва към

сивата кобила, която вече се беше изправила и поскубваше тревица отсрани на пътя с крайно незаинтересован вид.

– Тогава значи в нашата среща има пръст съдбата – каза драконът. – Удоволствието е мое. Предполагам, това са празничните ви одежди. Някаква нова мода ли?

Фермера Джайлс установи, че шапката се е свлякла от главата му, а сивият му сюртук се е разгърнал, но това не го смути.

– О, да – отвърна, – съвсем нова. Трябва да тръгвам да догоня кучето. Сигурно пак е хукнало да гони зайци.

– Не мисля – прекъсна го Хризофилакс и облиза устни (сигурен знак, че се забавлява). – Вероятно ще се прибере у дома доста преди вас. Но, моля, продължете си по пътя, господин... мда, струва ми се, не ми казахте името си?

– Нито пък вие вашето – парира въпроса му Джайлс, – но предлагам да оставим нещата така.

– Както желаете – рече Хризофилакс и отново облиза устни, като се престори, че си затваря очите. Беше зъл по душа (като всички дракони), но не особено куражлия (и това не е изключение). Предпочиташе вечеря, за която не се налага да влиза в бой; но след дългия, освежителен сън апетитът му се възвръщаше. Пастора от Дъбалник бе доста жилавичък, а сигурно от години не бе вкусвал едър, тлъст екземпляр. Вече беше решил да се възползва от лесната плячка и само изчакваше момента, когато старият глупак ще се разсее.

Да, ама „старият глупак“ не беше чак толкова изкуфял, колкото изглеждаше, и не изпускаше дракона от поглед дори докато се приближаваше към кобилата, за да се метне на седлото. Тя обаче имаше други намерения и щом Джайлс се приближи, хвърли един къч и отстъпи встрани. Драконът взе да губи търпение и се подготви за скок.

– Извинете! – рече той. – Струва ми се, че си изпуснахте нещо?

Стар номер, но успешен, като се има предвид, че Джайлс наистина си бе изпуснал нещо. При падането в канавката Каудимордакс (или казано на простонароден език Опашкоубиеца) бе излетял от ръката му и сега лежеше край пътя. Джайлс понечи да го вдигне и драконът се впусна в атака. Но не притежаваше бързината на Опашкоубиеца. Веднага щом намери ръката на Фермера, мечът скочи със скоростта на светкавица и се вдигна право към очите на дракона.

– Хей! – възкликна онзи и застина. – Какво е това тук?

– Нищо, просто Опашкоубиеца, дар от Краля – отвърна небрежно Джайлс.

– Пардон, грешката е моя! – продължи драконът. – Моля за извинение. – Той легна и се просна на земята, а Фермера Джайлс мигом се почувства по-добре. – Струва ми се, че отношението ви към мен не беше особено справедливо.

– Така ли? – попита Джайлс. – А трябваше ли?

– Вие скрихте почтеното си име и се престорихте, че щата ни е случайна, при положение, че очевидно сте рицар от прославен род. Едно време, сър, в подобни случаи рицарите отправяха предизвикателства една след подобаваща размяна на титли и препоръки.

– Едно време може и да е било така, може все още да е – рече Джайлс, като постепенно започваше да изпитва задоволство от самия себе си. На човек, пред когото лежи проснат огромен имперски дракон, е простено, че се чувства някак въодушевен. – Но ти правиш повече от една грешка, глист такъв. Не съм рицар. Аз съм Фермера Егидий от Емз, това ми е името. И не понасям браконьерите. Застрелвал съм великани с мускета си за по-малко поразии от сторените от теб. А колкото до предизвикателството, не си спомням да съм отправял такова към теб.

Драконът се почувства леко притеснен.

– Мътните го взели лъжливия великан! – рече си той. – Аз съм нещастно подведен. И сега как да постъпи един дракон с храбър фермер, въоръжен с тъй лъскав и нападателен меч? – Не си припомняше да се е сблъсквал с подобна ситуация. – Казвам се Хризофилакс – представи се. – Хризофилакс Богатия. Какво мога да направя за ваше благородие? – добави накрая подкупващо, без да отлепва едното си око от меча и с надеждата, че боят все пак ще му се размине.

– Можеш да си вдигаш чукалата, зъбат дърт безобразнико – повиши глас Джайлс, надявайки се на същото. – Единственото, което искам, е да ми се махаш от главата. Измитай се от тук и се връщай в кирливата си бърлога! – Той направи крачка към Хризофилакс и размаха ръце, сякаш да сплаши кравите си.

Това се оказа напълно достатъчно за Опашкоубица, който изсвиства в кръг из въздуха, за да полети след миг надолу и да се стовари върху ставата на дясното драконово крило – гръмовен удар, който остави дракона извънмерно потресен. Джайлс, разбира се, никак не бе наясно къде е добре да се намущка един дракон, иначе мечът би могъл да попадне и в по-мека плът. Но Опашкоубица направи най-доброто възможно в неопитна ръка. Което бе напълно достатъчно за Хризофилакс – нямаше да може да използва крилото си поне няколко дни. Изправи се и понечи да полети, но установи, че не може да се отлепи от земята. Фермера се

метна на седлото. Драконът търга да бяга. Кобилата също. Драконът се спусна през полето с пръхтене, като вдигаше облаци прах. Кобилата също. Фермера препускаше и крещеше, сякаш участваше в конни надбягвания. И не преставаше да размахва Опашкоубица. Колкото по-бързо тичаше драконът, толкова по-голямо объркване го обземаше. И през цялото време сивата кобила го следваше по петите.

Препускаха и препускаха през пътища и пътеки, минаваха през отвори в стобори, прекосяваха нивя и потоци. Драконът дишаше тежко и изпускаше дим, загубил представа за посоката. Най-сетне внезапно се озоваха в покрайнините на Емз и влетяха вътре, галопирайки по главната улица. Тогава Джарм прояви достатъчно съобразителност, та да изникне от една странична уличка и да се включи в преследването.

Всички жители бяха наизлезли по прозорците или покривите. Някои надаваха радостни възгласи, други се смееха. Трети удряха тенджерки и тигани. Четвърти надуваха рогове, пищялки и свирки. А Пастора заби църковните камбани. Подобна гюрултия и патаклама селото не бе чувало от стотина години.

Точно пред църквата драконът се отказа. Просна се на средата на пътя и задиша тежко. Джарм се приближи и го подуши под опашката, но Хризофилак нямаше сили да се засрами.

– Добри хора и доблестни рицарю – запъхтяно почна той, докато Джайлс се приближаваше, а селяните се събираха наоколо (на прилично разстояние), въоръжени с вили, колове и ръжени. – Не ме убивайте, добри хора! Аз съм много богат. Ще си платя за всички нанесени щети. Ще покрия и разноските по погребенията на убитите от мен, и особено на Пастора на Дъбалник. Той ще получи достоен гроб, въпреки че беше малко жилавичък. А всеки от вас ще получи по един чудесен дар, стига да ми позволите да се върна у дома и да взема необходимото.

– Какво даваш? – попита Фермера.

– Ами... – замънка онзи и бързо взе да пресмята. Забеляза, че тълпата е доста многобройна. – По тринайсет лири и осем пенса на човек?

– Глупости! – сряза го Джайлс.

– Не се чуваш какво говориш! – възкликнаха хората.

– Подаяния! – възмути се и кучето.

– По две златни гвинеи всекиму, а на децата – наполовина по толкова? – поправи се драконът.

– А на кучетата? – потърси си правата Джарм.

– Продължавай нататък! – заповяда фермерът. – Слушаме те.

– По десет лири и кесия сребро за всеки човек и златни кайшки за

кучетата? – с болка отрони Хризофилакс.

– Убий го! – закрещяха хората, започнали да губят търпение.

– По торба злато и диаманти за дамите? – побърза да вметне Хризофилакс.

– Ето че започна да схващаш, но има какво да се желае – каза Фермера Джайлс.

– Пак забрави кучетата – укори го Джарм.

– Колко големи торби? – поинтересуваха се селяните.

– Колко диаманти? – попитаха жените им.

– Боже! Боже! – завайка се драконът. – Ще се разоря.

– Заслужаваш си го – рече Джайлс. – Имаш право да избираш между разорението и смърт на място. – Той размаха Опашкоубица и драконът се сниши.

– Решавай! – закрещяха хората, които придобиваха все повече смелост и стесняваха кръга.

Хризофилакс запримига. Но дълбоко в себе си се усмихна: леко трепване, което никой не забеляза. Пазарлъците им започваха да го забавляват. Очевидно очакваха да получат нещо от него. Те знаеха много малко за живота по широкия и зъл свят – наистина никой от жителите на тази страна нямаше действителен опит в отношенията с дракони и не познаваше техните номера. Хризофилакс започваше да си възвръща силите, а също и да си избистря мисълта. Облиза устни.

– Вие дайте цена! – рече той.

И тогава всички започнаха да говорят в един глас. Хризофилакс ги слушаше с интерес. Само един от гласовете го притесняваше – на Ковача.

– От това няма да излезе нищо добро, помнете ми думата – клатеше глава онзи. – Гадният глист няма да се върне, пък вие си приказвайте каквото искате. Не, тая работа няма да свърши добре.

– Твоя воля, ако не искаш, няма да участваш в сделката – отвърнаха му селяните и продължиха да се пазарят, почти забравили за дракона.

Хризофилакс вдигна глава. Но ако се надяваше да се нахвърли отгоре им или да се измъкне, докато те се надвикват, трябваше да остане разочарован. Фермера Джайлс стоеше плътно до него и дъвчеше една сламка, потънал в размисъл. В ръката си стискаше Опашкоубица, а едното му око не се отделяше от дракона.

– Да не си мръднал! – изсъска той, – че ще си получиш заслуженото. Въпреки всичкото ти злато.

Драконът остана прилепен до земята. Най-сетне тълпата издигна

Пастора за говорител и той застана до Джайлс.

– Ти, глист свиреп – започна той, – се задължаваш да донесеш тук, на това място, всичкото си заграбено по недостоен начин съкровище. И след като компенсираш загубите на онези, чиито земи си опустошил, останалата част ще разделим справедливо помежду си. После, ако се закълнеш тържествено да не навестваш никога повече земите ни, нито пък да подбуждаш друго чудовище да го стори, ще те пуснем да си вървиш с главата на раменете и опашката на задницата си. А сега трябва да положиш такива тежки обети, че ще се завърнеш (заедно с откупа), които дори съвестта на един глист не може да не спази.

След правдоподобна демонстрация на колебание Хризофилакс прие условията. Дори пророни няколко горещи сълзи, за да оплаче разорението си, от които на пътя се образуваха димящи локви. Никой обаче не остана впечатлен. Драконът занарежда обет след обет, всичките тържествени и забележителни, че ще се завърне заедно с все богатствата си за празника на Свети Веселий и Свети Фелиций. Тоест осем дни по-късно – доста кратко време за подобно пътешествие, както дори непосветените в географията биха могли да се досетят. Така или иначе, селото го пусна да си върви, като го изпрати чак до моста.

– До следващата ни среща! – провикна се драконът, докато прекосяваше реката. – Сигурен съм, че всички я очакваме с нетърпение.

– Да, наистина – отвърнаха селяните. Които, разбира се, бяха много глупави. Защото макар обетите му да можеха да изпълнят с мъка и ужас пред бедствието драконовата съвест, той, уви!, нямаше нито капка такава. И ако тази простима грешка в имперското му потекло бе отвъд разума на простолюдието, поне Пастора с цялата си начетеност би трябвало да се досети. Може и да го е направил. Той беше граматик и без съмнение виждаше по-надалеч в бъдещето от другите хора.

През целия обратен път към работилницата си Ковача клатеше мраморно глава.

– Злокобни имена – пророни той: – Веселий и Фелиций! Хич не ми харесва звученето им.

Новината, разбира се, бързо достигна до Краля. Плъзна из страната като огън и не загуби нито думичка от съдържанието си. Краля бе дълбоко развълнуван – по ред причини, не на последно място финансови. И реши веднага лично да посети Емз, където явно се случваха извънредно чудновати неща.

Пристигна в селото четири дни след отпътуването на дракона, прехвърли моста, яхнал коня си, придружаван от множество рицари и

тръбачи и следван от голяма товарна каруца. Всички местни се издокараха с най-новите си дрехи и наизлязоха на улицата да го посрещнат. Кавалкадата спря на площадчето пред църковния двор. Фермера Джайлс коленичи пред Краля, след като му бе представен, ала Краля му каза да стане и свойски го потупа по гърба. Рицарите се направиха, че не забелязват този фамилиарен жест.

Краля повели цялото село да се събере на голямото пасище на Фермера Джайлс край реката и когато всички бяха там (включително Джарм, който усети, че тази работа засяга и него), Август Бонифаций, крал и василевс, прояви снизходителната любезност да се обърне към тях.

Даде ясно да се разбере, че богатствата на поганеца Хризофилакс принадлежат нему и само нему – в качеството му на владетел на тази страна. Малко набързо засегна въпроса, че е сюзерен и на планинския район (което беше спорно), но „във всеки случай не се и съмняваме, продължи той, че всичките богатства на този глист са били откраднати от нашите предци. И все пак ние сме, както всички знаем, и справедливи, и щедри, и нашият любезен васал Егидий ще бъде подходящо възнаграден. И няма да остане нито един от нашите верни поданици, който да си тръгне от това място без някакъв символ на нашата признателност – от Пастора до най-невръстния младенец. Понеже ние сме много доволни от Емз. Тук непоколебимото и непокаварено население все още пази някогашната храброст на нацията ни.“ През това време рицарите обсъждаха помежду си новите модни тенденции в шапките.

Хората свеждаха глави, правеха дълбоки поклони и му благодаряха смирено. Но вече им се искаше да се бяха съгласили на първото предложение на дракона за по десет лири на калпак, та работата да си бе останала само между тях. Във всеки случай бяха достатъчно наясно, за да бъдат сигурни, че благодарността на Краля няма да достигне чак такива висини. Джарм от своя страна отбеляза, че кучетата изобщо не са споменати. Единственият доволен бе Фермера Джайлс. Той знаеше със сигурност, че ще получи възнаграждение и изпитваше неизмерима радост от факта, че се е измъкнал невредим от доста неприятна задача, а на всичкото отгоре репутацията му на местно равнище е скочила неимоверно.

Краля остана. Разпъна шатрите си в пасището на Фермера Джайлс и зачака четиринадесети януари, като междувремевно полагаше усилия да се забавлява колкото се може по-добре в това затънтено, отдалечено от столицата село. През следващите три дни членовете на кралската

свита унищожиха почти всички запаси от хляб, масло, яйца, пилета, бекон и овнешко и изпиха до последната капка наличната бира. След кое-то започнаха да мърморят. Но Краля щедро заплащаше за всичко (с купончета, които по-късно трябваше да бъдат осребрени от хазната, понеже очакваше съвсем скоро в нея да се вляят сериозни постъпления), и селяните останаха доволни, понеже не знаеха какво е реалното финансово състояние на двора.

Празникът на Веселий и Фелиций – четиринадесети януари – дойде. Хората бяха станали още в ранни зори и стояха в очакване. Рицарите си облякоха доспехите. Фермера нахлузи домашно направената ризница и придворните го посрещнаха с подигравателен смях, докато не видяха намръщеното лице на Краля. Освен това Джайлс запаса и Опашкоубиеца, който се плъзна в ножницата и залепна там. Пастора изгледа строго меча и замислено кимна. Ковача се изсмя.

Дойде обед. Селяните бяха прекалено развълнувани, за могат да се нахранят както трябва. Следобедът се изниза бавно. Опашкоубиеца не показваше никакво желание да напуска ножницата. Нито съгледвачите на хълма, нито хлапетата по върховете на високите дървета забелязваха някакъв знак по въздух или земя, който да намекне за завръщането на дракона.

Ковача обикаляше и си подсвиркваше. Но едва след като падна нощ и на небето изгряха звезди, съселяните му започнаха да подозират, че драконът изобщо не е имал намерение да се върне. Въпреки това си припомниха всичките му тържествени и забележителни обети и не изгубиха надежда. Когато обаче настъпи полунощ и насроченият ден изтече, разочарованието им бе огромно. Ковача бе на върха на щастието.

– Нали ви казах – повтаряше той. А те все още не вярваха напълно.
– В края на краищата той бе сериозно ранен – обади се някой.
– Не му оставихме достатъчно време – допълниха други. – До планината има много път, при това тежък. А и той ще е доста натоварен. Може би има нужда от помощ.

Но мина и следващият ден, и по-следващият. Постепенно надеждата напусна хорските сърца. Краля изпадна в ярост. Провизиите и пиенето бяха свършили, а рицарите вече изразяваха възмущението си на висок глас. Настояваха да се върнат при забавленията в двора. Краля обаче имаше нужда от пари.

Сбогува се с верните си поданици – доста мрачно и набързо. Половината от раздадените купони за изплащане от хазната бяха анулирани. Към Фермера Джайлс се държа крайно хладно и го освободи с едно

кимване.

– Пак ще ви посетим – рече накрая и се отдалечи с всичките си рицари и тръбачи.

* * *

По-религиозните и простовати селяни очакваха в най-скоро време да се получи съобщение, с което господин Егидий да бъде поканен в двореца, най-малкото за да бъде посветен в рицарско звание. След седмица съобщение наистина се получи, но от съвсем друг характер. Бе написано и подпечатано в три екземпляра: един за Джайлс, един за Пастора и един да бъде закачен на църковната порта. Всъщност само екземплярът, адресиран до Пастора, влезаше в употреба, понеже за жителите на Емз дворцовото послание бе неразбираемо и мрачно като книжовния латински. Но Пастора преведе съдържанието на простонароден език и го прочете от амвона. Оказа се кратко и делово (за Кралско писмо). Краля очевидно беше бързал.

„Ние, Август Б. А. А. Б. и В. Крал и т.н. даваме да се разбере, че решихме, от съображения за сигурността на страната и за запазване на нашата чест, червеният или дракон, назоваващ себе си Хризифилакс Богатия, да бъде издирен и подобаващо наказан за недостойното си поведение, закононарушения, престъпления и долно клетвопрестъпничество. Като така, на всички рицари от кралския ни дворец се заповядва да се въоръжат и подготвят да тръгнат по негова заповед веднага щом господин Егидий А. Дж. Агрикола пристигне в нашия тук дворец. Тъй щото гореспоменатият Егидий е доказал, че може да се разчита на него и че е способен да се справя с великани, дракони и други врагове на кралския мир, сега затуй заповядваме скоропостижно да тръгне насам и да се присъедини към отряда наши рицари с най-незабавна бързина.“

Хората заприказваха, че това е голяма чест, почти като да си посветен в рицарско звание. Мелничаря щеше да се пукне от завист.

– Нашият приятел Егидий се издига в обществото – изкоментира той. – Дано като се върне, да се не прави, че не ни познава.

– Изобщо не е сигурно, че ще се върне – поправи го Ковача.

– Ха стига вече, конска мутро! – скастри го Фермера доста разгневен. – Мътните го взели достойнството! Веднъж да се върна, пък дори компанията на Мелничаря ще приема с радост. Все пак ми става някак по-хубаво, като си помисля, че за известно време няма да ви виждам физиономиите и на двамата.

И с тези думи потегли.

Пред Краля не върви да скалпваш извинения като пред съседите. Тъй че има-няма работа около агнетата, оран или не, мляко или вода, налагаше се да яхне сивата кобила и да поеме на път. Пастора го изпрати.

– Дано да не си забравил яко въже? – рече той.

– Че за какво ми е? – попита Джайлс. – Да се обеса на него ли?

– Нее! Кураж, господин Егидий! – възкликна Пастора. – Доколкото те познавам, роден си с късмет, на който можеш да разчиташ. Но няма да е лошо да се снабдиш с някое по-дълго въже, че може да ти потрябва. Е, ако, разбира се, прозренията ми не ме лъжат. Хайде на добър час и скорошно завръщане!

– Доскоро! Докато се върна, целият ми имот ще е потънал в хаос. Мътните ги взели драконите! – изруга Джайлс. После, след като подпъхна голяма макара въже в една от дисагите на седлото, скочи отгоре и препусна в галоп.

Кучето не взе със себе – то и без друго цяла сутрин усърдно се бе покривало по ъглите. Щом Фермера тръгна, Джарм се пъхна в къщата и остана там да вие цяла нощ, за което си изкара боя, а после продължи да вие.

– Помощ, о, помощ! – нареждаше той. – Никога повече няма да видя скъпия си господар, а той бе тъй ужасен и прекрасен. Де да бях тръгнал с него!

– Млъквай! – скастри го жената на Фермера, – че няма да доживееш да видиш дали ще се върне.

Ковача чу воя му.

– Лоша поличба – жизнерадостно рече той.

Минаха много дни, а от Фермера ни вест, ни кост.

– Липсата на новини е лоша новина – обади се Ковача и си затананика.

* * *

Фермера Джайлс стигна в двора прашен и уморен. Ала рицарите, до един стегнати в лъснатите си доспехи и с блестящи шлемове на

главите, стояха в готовност край конете си. Кралските заповеди и участието на Фермера ги бяха поизнервили, та затова държаха нарежданията да бъдат изпълнени буквално – тоест да тръгнат веднага щом Джайлс се появи. Бедният човечец едва има време да хапне комат хляб, натопен във вино, преди отново да хване пътя. Кобилата се почувства засегната. За щастие нямаше с кого да сподели мислите си за Краля, че бяха крайно изменнически.

Вече отиваше към свечеряване.

„Много е късно за начало на поход срещу дракони“ – помисли си Джайлс. Но така и не стигнаха далеч. Веднъж поели на път, рицарите не бързаха. Яздеха бавничко, в нестройна колона – рицари, оръженосци, прислуга и товарни понита. А Фермера Джайлс се клатушкаше най-отзад, яхнал капналата си кобила.

С падането на мрака спряха и разпънаха шатрите. За Фермера Джайлс нямаше предвидено нищо и той трябваше да се задоволи с каквото им се откъсна от сърцето. Кобилата бе възмутена и отхвърли клетвата си за вярност към трона на Август Бонифаций.

На следващия ден продължиха, не спряха и на по-следващия. На третия ден различиха в далечината мъгливия и негостоприемен силует на планината. Не след дълго прекрачиха в земи, където владичеството на Август Бонифаций не се считаше за общоприето. Оттам насетне продължиха с повишено внимание и сгъстиха строя.

На четвъртия ден стигнаха хълмовете на Пущинака и границите на съмнителните земи, в които според хорските приказки живееха митични същества. Внезапно един рицар от по-предните редици забеляза злоещи стъпки, врязани в пясъчливия бряг край едно поточе. Повикаха Фермера.

– Какво е това, господин Егидий? – попитаха.

– Драконови следи – отвърна той.

– Води ни! – заповядаха му.

И така пое на запад, предвождани от Фермера Джайлс, под звуците на дрънчащите халки по сюртука му. Но този път в това нямаше нищо страшно, понеже и бездруго всички рицари се смееха и говореха, а придружаващият ги менестрел им пееше балада. Има-няма и току всички подемаха припева с пълни гърла. Песента им въздействаше окуражително, понеже бе хубава, написана отдавна, във времената, когато битки имаше по-често от турнири. От друга страна, не беше особено умно да вдигат толкова шум. Всичко живо по тези земи разбра, че идат рицарите, и драконите наостриха уши в леговищата си. Така Кралските

воини унищожиха всички шансове да хванат Хризофилакс, докато си подремва.

По вина на обстоятелствата (или на сивата кобила), когато най-сетне потънаха в сенчестите дебри на мрачната планина, добичето на Фермера Джайлс си навехна крака. Бяха започнали да се изкачват по стръмни и каменисти пътеки, да си проправят път с усилие и все по-нарастваща тревога. Кобилата постепенно се върна в строя с препъване и куцукане и изглеждаше тъй примирена, че накрая Джайлс се почувства задължен да слезе от гърба ѝ и да продължи пеш. Скоро се озоваха най-отзад, при товарните понита. Но никой не обърна внимание на това. Рицарите бяха заети с обсъждането на някои въпроси, свързани с йерархическите структури и етикета. Иначе щяха да забележат, че драконовите следи са станали многобройни и доста по-ясни.

Наистина вече навлизаха из любимите за разходки райони на Хризофилакс, където обичаше да каца след ежедневната си въздушна обиколка. По-ниските възвишения и склоновете от двете страни на пътеката бяха обгорели и изпотъпкани. Имаше малко тревица, а сред огромни петна пепел и угар стърчаха почернели и деформирани стръкове изтравниче и прещип. Намираха се на отколешно драконово игрище. Пред тях се издигаха мрачните планински силуети. Фермера Джайлс се притесняваше за кобилата си, но, от друга страна, се радваше, че си осигури извинение да върви по-отзад, където не бе чак толкова на показ. Идеята да язди начело на кавалкадата из подобна страховита и потайна местност не му се нравеше особено. След известно време въодушевлението му нарасна още повече и наистина имаше причина да благодари на съдбата (както и на своята кобила). Къмто пладне – беше Сретение Господне и седмият ден от началото на пътешествието им – Опашкоубиеца внезапно изскочи от ножницата, а драконът – от своята бърлога.

Без никакво предупреждение или официалности Хризофилакс се хвърли в атака. Върхлетя рицарския отряд с гръм и трясък. Далеч от дома той не смееше много-много да се прави на смел въпреки древното си благородническо потекло. Сега обаче бе изпълнен с ярост – все пак събитията се развиваха току пред прага на неговия дом и вече ставаше въпрос за отбрана на цялото му богатство. Изсипа се иззад един хълм като буен водопад от мълнии и вдигна врява до небесата, потънал в ореол от алени светкавици.

Дискусията по въпросите за йерархията мигом бе преустановена. Конете се разпръснаха във всички посоки, неколцина рицари се озоваха на земята. Без да губят нито миг, понитата с багажа и прислугата

удариха на бяг. На тях йерархията им бе напълно ясна.

Внезапно околността потъна в задушлив дим, а драконовата глава проби призрачния облак и се вряза в предните редици на рицарите. Неколцина паднаха мъртви още преди да са имали дори формално възможност да отправят предизвикателство към противника си. Други бяха прекатурени барабар с конете и всичко останало. Трети се озоваха на произвола на съдбата, понесени от буйните си атове, които мигом обърнаха кръгом и отпратиха с все сила, отнасяйки ездачите си надалеч, независимо от желанието на последните. Всъщност повечето от ездачите искаха точно това.

Старата сива кобила обаче не помръдна. Вероятно се страхуваше да не си потроши краката по стръмната камениста пътека. Или пък бе прекалено уморена за галоп. Беше й напълно ясно, че когато един дракон литне във въздуха, е много по-лошо да те нападне в гръб, отколкото в лице и че ако искаш да му избягаш, трябва да си по-бърз от състезателен кон. Освен това вече познаваше този Хризофилакс и си спомняше как го бе гонила през полето и отгатык поточето в собствената си страна, докато той не полегна възнак на улицата в селото. Така или иначе, заби здраво копита в пръстта и изпръхтя. Фермера Джайлс преbledня като платно, но остана до нея. Тъй като явно нищо повече не можеше да направи.

И ето, случи се тъй, че драконът, както летеше надолу по пътеката, изведнъж зърна точно отпред стария си враг Джайлс с Опашкоубица в ръка. Това бе последното, което можеше да очаква. Свърна встрани като някакъв огромен прилеп и се строполи на склона близо до пътя. Сивата кобила тръгна след него, съвсем забравила да куца. Фермера Джайлс, добил кураж, бе скочил трескаво на гърба й.

– Извинете за въпроса – рече той, – но да не би случайно да търсехте мен?

– Ами, няма такова нещо! – отвърна Хризофилакс. – Кой би си помислил, че може да ви срещне по тези места? Просто си летях наоколо.

– Тогава значи в нашата среща има пръст съдбата – каза Джайлс. – И този път удоволствието е мое. Понеже аз пък ви търся. Нещо повече, имам да уреждам една сметка с вас. Всъщност, така да се каже, няколко сметки.

Драконът изпръхтя. Фермерът Джайлс вдигна ръка да се предпази от горещия му дъх и Опашкоубица се стрелна светкавично напред, като прелетя опасно близо до носа на дракона.

– Хей! – рече она и престана да пръхти. Затрепери и заотстъпва, цялата му разпаленост се уталожил. – Надявам се не си дошъл да ме убиваш, любезни господарю? – проплака той.

– О, не! – отвърна фермерът. – За убиване и дума не е ставало.

Сивата кобила изпръхтя на свой ред.

– Тогава какво, ако мога да попитам, правиш тук с всичките тия рицари? – набра смелост Хризофилакс. – Рицарят винаги бърза да убие дракона, за да не бъде убит пръв.

– Нищо не правя с тях. Изобщо не ме интересуват – продължи Джайлс. – Пък и бездруго вече или са мъртви, или са далеч. Какво стана с онова твое обещание от Богоявление?

– Какво да стане? – притеснено запита драконът.

– Ами закъсняваш вече с месец – укори го Джайлс. – Просрочи плащането. Дойдох да си взема дължимото. Би трябвало да ме молиш за извинение за всички неудобства, които ми създаде.

– Наистина те моля! – завайка се драконът. – Не беше нужно да си правиш труда да идваш.

– Този път възнамерявам да си получа обещаното до последния грош. И без номера – предупреди го Джайлс. – Иначе жив те одирам, а кожата ти увесвам от камбанарията на църквата ни за предупреждение.

– Колко жестоко! – пророни драконът.

– Сделката си е сделка – категорично отсече Джайлс.

– Не може ли да си запазя поне едно-две пръстенчета и мъничко златце, като се има предвид, че плащам в брой? – попита драконът.

– Нито дори пиринчено копче! – скастри го Джайлс. И двамата продължиха да се пазарят и надлъгват още известно време – същински селяни на панаир. Но в крайна сметка всичко свърши както можеше да се очаква – малцина можеха да излязат на глава с Фермера Джайлс в пазарлъците.

Драконът бе принуден да поеме обратно към леговището си. Джайлс не му остави друг избор, насочил Опашкоубиеца опасно близко до него. Наблизо имаше тясна пътечка, виеща се нагоре из планината – толкова тясна, че двамата едвам се събираха. Кобилата ги следваше плътно и изглеждаше мрачно замислена.

Вървяха пет мили по стръмна и трудна пътека. Джайлс се тътрузеше нагоре с пшккане и охкане, но нито за миг не изпусна от поглед червея. Най-сетне на западната страна на планината се озоваха пред пещерен отвор. Беше огромен, черен и недружелюбен, бронзовите порти висяха на масивни железни колове. Мястото очевидно бе символ на

сила и гордост от отдавна забравени времена. Знайно е, че драконите не строят подобни обиталища и не дълбаят проходи, а по възможност винаги се заселват в гробници и съкровищници на могъщи люде и древни исполини. Портите на огромния дом бяха широко отворени и пътниците се спряха в сянката им. До този момент на Хризофилак не се бе удал шанс за бягство, но сега, толкова близо до родния дом, той понечи да се хвърли стремглаво напред и да потъне в дълбините.

Фермера Джайлс го плесна с плоската част на меча си.

– Ало! – извика той. – Искам да ти кажа нещо, преди да тръгнеш: ако не те видя да излизаш достатъчно бързо, при това натоварен с багаж, който си струва, ще вляза след теб и като за начало ще ти прережа опашката.

Кобилата изпръхтя. Не можеше да си представи Фермера Джайлс да се спуска сам в драконовата бърлога, пък било то и за всички съкровища на света. Но Хризофилак като нищо му повярва, особено при близостта на лъскавия и наточен Опашкоубиец. И може би имаше основания. А кобилата, колкото и да бе патила и видяла, още не долавяше промяната у своя господар. Фермера Джайлс разчиташе на своя късмет и след втората среща с Хризофилак започваше да си въобразява, че никой дракон не може да му се опре.

Както и да е, Хризофилак се върна доста бързичко с двайсет тройпаунда злато и сребро, както и ковчеже пръстени, гривни и други накити.

– Ето! – рече той.

– Какво? – запита Джайлс. – Та това не е и половината от нужното количество, ако смея да отбележа. И ако трябва да съм по-точен, не е и половината от онова, с което разполагаш.

– Разбира се, че не е! – възкликна драконът, сериозно обезпокоен от факта, че Фермера Джайлс очевидно е станал доста по-находчив и умен от времето на срещата им в селото. – Ама разбира се! Но не мога да изнеса всичко наведнъж.

– Нито пък на два пъти, предполагам – допълни Джайлс. – А сега повтори същата операция и да си се върнал двойно по-бързо, че ще усетиш на какво мирише Опашкоубиеца!

– Не! – извика драконът, сетне се спусна навътре и излезе два пъти по-бързо. – Ето! – рече и остави огромна бохча злато и две ковчезета диаманти.

– Хайде сега да потретим! – заповяда му Фермера. – И гледай да се представиш още по-добре!

– Това е жестоко! Жестоко и безмилостно – проплака драконът и за пореден път потъна в бърлогата си.

Но сега вече сивата кобила започна да изпитва известни притеснения по лични причини.

– Интересно кой ще носи целия този тежък багаж на връщане? – помисли си тя и изгледа всички торби и ковчезета тъй продължително и тъжно, че Фермера веднага схвана мисълта ѝ.

– Не се тревожи, драга! – успокои я той. – Ще накараме дъртия глист сам да отнесе багажа.

– Смили се над нас! – простена драконът, дочул тези думи на трето-то излизане от бърлогата си, натоварен с най-тежките бохчи, плюс наръч великолепни накити, искрящи със зелен и червен пламък. – Смили се над нас! Да нося всичко това, означава почти да пукна, а само още една и няма да мога да мръдна от мястото си, ако щеш ме убий на мига.

– Охо, значи вътре има още? – попита Фермера.

– Да – потвърди дракона. – Колкото да не губя уважението на хората. – Цяло чудо бе, че този път предпочете истината, и както се оказа, решението му бе доста мъдро. – Ако ми позволиш да задържа остатъка – лукаво подхвана драконът, – ще ти бъда приятел за цял живот. Ще отнеса всички богатства в дома на твоя милост, а не в Кралския дворец. И на туй отгоре ще ти помогна да ги задържиш за себе си – завърши той.

Тогава Фермера взе клечка за зъби в лявата си ръка и потъна в дълбок размисъл. Накрая отсече: „Дадено!“, демонстрирайки похвално благоразумие. Един рицар би настоял да получи цялото съкровище и тъй сам би си навлякъл бедата. Ако Джайлс бе докарал червея до отчаяние, онзи най-вероятно щеше да размисли и все пак да се впусне в бой – независимо от Опашкоубицеца. В който случай Фермера, ако сам не загинеше, щеше да бъде принуден да посече транспортното си средство и да зареже в планината най-апетитните парчета от плячката.

Е, това сложи край на нещата. Джайлс натъпка джобовете си с накити – за всеки случай – и метна върху сивата кобила няколко по-леки торби. Всичко останало бе струпано в ковчезета и торби на гърба на Хризофилакс, дордето драконът не заприлича на Кралска каляска за превоз на мебели. Нямахше начин да излети с тоя грамаден товар, пък и Джайлс му бе завързал крилата.

– В края на краищата туй въже се оказа доста полезно! – помисли си той и спомена с благодарност Пастора.

И така, драконът се затътри надолу с пухтене, като бълваше облаци дим, следван по петите от кобилата, а Фермера държеше в ръка

блестяция и застрашителен Каудимордакс. Драконът не смееше и да си помисли да свива номера.

Въпреки товара кобилата и Хризофилакс се движеха към селото с по-добра скорост от тази, с която кавалкадата рицари бе приближила към тези места. Понеже Фермера Джайлс бързаше – не на последно място поради факта, че не разполагаше с много храна. Освен това при положение, че драконът бе нарушил тъй тържествени и обвързващи обети, Фермера му нямаше доверие и се питаше как да прекара нощта, без да се стигне до смъртни случаи и големи материални щети. Но преди да падне мрак, отново го споходи късметът. Срещнаха половин дузина от прислугата и понитата, които се бяха пръснали при срещата с дракона и сега бродеха безпомощно из хълмовете на Пущинака. Всички се разбягаха от ужас и удивление, но Фермера Джайлс ги повика:

– Ей, момчета! – рече той. – Върнете се! Имам работа за вас, при това добре платена.

И така, те му предоставиха услугите си, радостни както от факта, че са се сдобили с водач, така и от мисълта, че може пък наистина да им бъде заплатено по-добре от обичайното. И продължиха пътя си, вече седмина, заедно с шест понита, кобила и дракон. А Джайлс се почувства господар и изпъчи гърди. Спираха колкото се може по-рядко. За през нощта Фермера Джайлс върза дракона за четири кола, по един за всеки крак, и остави трима души да се редуват да го пазят. А сивата кобила наблюдаваше с едно око да не би прислужниците да се опитат да ги изиграят.

Три дни по-късно прекосиха границите на родината си, а завръщането им предизвика такъв смут и изумление, какъвто рядко е бил виждан друг път между двете морета. В първото село, където спряха да отдъхнат, ги засипаха с безплатна храна и напитки, а половината от младежите изявиха желание да се присъединят към процесията. Джайлс си избра дузина юнаци. Обеща им добро заплащане и им купи най-добрите коне, които успя да намери. В главата му започваше да се оформя план.

Отдъхнаха един ден и продължиха пътя си с новия ескорт. Всички пееха песни в негова чест – недодялани и не специално за случая, но в ушите на Фермера звучаха прекрасно. Някои от селяните крещяха радостно, други се смееха. Гледката беше едновременно весела и прекрасна.

Скоро Фермера Джайлс възви на юг и пое към дома си, като нито приближи кралския дворец, нито изпрати някакво съобщение там. Но новините за завръщането на господин Егидий лумнаха като пожар от

запад. Настъпи нечувано удивление и объркване. Защото вестта идваше непосредствено след като сред населението бе разпространена кралска прокламация, повеляваща на всички градове и села да обявят траур за падането на смелите рицари в планинския проход.

Навсякъде, където минеше Джайлс, траурът се вдигаше, отекваше камбанен звън, хората се подреждаха покрай пътя и го приветстваха с развени шапки и шалове. А дракона освиркваха, докато най-накрая той горчиво съжали за сключената сделка. Цялата ситуация бе повече от унижителна за същество с тъй древно и благородно потекло. Щом пристигнаха в Емз, го посрещна гневният лай на селските кучета. Лаеха всички, с изключение на Джарм: той имаше очи, уши и нос само и единствено за своя господар. Вярно, бе направо полудял и не престана да прави салта на улицата.

Емз, разбира се, посрещна Фермера подобаващо. Но може би най-силно удоволствие му достави фактът, че завари Мелничаря в невъзможност да му покаже мазната си усмивка, а Ковача – доста смутен.

– Това не е краят! – възкликна последният – Помни ми думите! – но не можа да измисли какво по-лошо да каже и мрачно отпусна глава. Фермера Джайлс, съпроводен от шестимата си прислужници и дузината юнаци, плюс дракона и всичко останало, се заизкачва по хълма и цялата тайфа остана горе известно време, без да прави нищо. В къщата бе поканен единствено Пастора.

Новините скоро стигнаха до столицата. Забравили официалния траур, зарязали работата си, хората наизлязоха по улиците. Надигна се шум и глъчка.

Краля бе в двореца си, хапеше нокти и си скубеше брадата. Люшкано между мъката и яростта (и финансовото притеснение), настроението му бе толкова мрачно, че никой не се осмеляваше да го заговори. Но градската глъчка най-сетне стигна до ушите му. Шумът не приличаше на плач и вопли.

– Каква е тази врява? – попита той. – Кажете на хората да се прибират по къщите и да продължават смирения си траур! Това ми прилича повече на панаира на гъските!

– Драконът се е върнал, господарю – отвърна му.

– Какво! – възкликна Краля. – Свикайте рицарите или каквото там е останало от тях!

– Няма нужда, господарю – рекоха. – Следван от господин Егидий, драконът е по-кротък от овчица. Поне такава информация получихме.

Новината пристигна току-що, а сведенията са противоречиви.

– Слава на Душата ни! – С огромно облекчение отрони Краля. – А само като си помисля, че беше планирано за в други ден да му бъде изпята Погребална песен. Отменете я! Забелязва ли се съкровището ни?

– Според нашите сведения богатствата са цяла планина, господарю – гласеше отговорът.

– Кога ще пристигнат? – нетърпеливо попита Краля. – Какъв прекрасен човек е този Егидий! Пратете го при нас веднага щом пристигне!

Отговорът бе предшестван от известно колебание. Най-сетне някой събра необходимата смелост:

– Простете, господарю, но доколкото чухме, Фермера се е отправил към собствения си дом. Но несъмнено ще се насочи насам с най-голяма бързина при първа възможност.

– Несъмнено! – избухна Краля. – Ами че променете му плановете! Не може така да се прибира в селото си, без първо да се яви на отчет. Това никак не ни е по вкуса!

Първата възможност дойде и отмина, както и няколко други след нея. Всъщност Фермера Джайлс се бе прибрал преди цяла седмица, че и повече, а от него в двореца все още ни вест, ни кост.

На десетия ден кралската ярост изригна.

– Изпратете да го доведат! – заповяда той.

И изпратиха. Натоварените с кралската мисия яздиха с все сила цял ден натам, после цял ден обратно.

– Няма да се яви, господарю! – отвърна след два дни разтрепераният пратеник.

– Мълнии Божи! – изруга Краля. – Заповядайте му да бъде тук следващия четвъртък, иначе ще бъде хвърлен в затвора до живот!

– Простете, господарю, но пак отказва да дойде – съобщи изпадналият в дълбоко униние Пратеник, след като се завърна сам на следващия вторник.

– Хиляди гръмотевици! – развилия се Краля. – Веднага хвърлете този глупак в затвора! Пратете хора да докарат тъпия селяк окован!

– Колко хора? – заекнаха придворните. – Там има дракон, и... Опашкоубиец, и...

– И тинтири-минтири! – прекъсна ги Краля. После заповяда да приготвят белия му кон и свика рицарите си (или каквото бе останало от тях), както и отряд въоръжени бойци, и отпътува за Емз, воден от кипящата си ярост. А хората го изпратиха в почуда.

Но до това време Фермера Джайлс вече се бе превърнал в повече от Герой: той бе Любимецът на околността. И местните вече не се радваха на рицарите и бойците, докато минаваха покрай тях, макар все пак да сваляха шапките си пред Краля. С приближаването до Емз изражението на лицата им ставаше все по-мрачно. В някои села хората затръшваха вратите и не си подаваха носа навън.

Тогаз състоянието на Краля се промени от кипяща ярост в хладен гняв. Продължи напред с мрачно изражение, докато стигна до реката, отвъд която се простираше Емз и къщата на Фермера. Беше решил да опожари това място. Но на моста го посрещна самият Фермер, яхнал сивата си кобила с Опашкоубица в ръка. Не се виждаше никой друг освен Джарм, легнал напред пътя.

– Добро утро, господарю! – поздрави Джайлс, грейнал в усмивка, без да изчака да го заговорят.

Краля го изгледа студено.

– Поведението ти не е достойно за нашето присъствие – рече той, – но това не те освобождава от задължението да дойдеш, когато си повикан.

– Не съм се замислял за това, господарю, наистина – продължи Джайлс. – Бях зает със свои си дела, а и бездруго прахосах достатъчно от времето си да върша твоята работа.

– Хиляди гръмотевици! – извика Краля, отново избухнал в дива ярост. – Върви по дяволите с цялото си безочие! След всичко това не се надявай на никаква награда. Всъщност можеш да го считаш за цяло щастие, ако избегнеш бесилото. А то със сигурност те очаква, освен ако не ни помолиш тук и сега за милост и не ни върнеш меча.

– Ъ? – недочу Джайлс. – Доколкото знам, той ми е за награда. Кой преварил, той заварил, както казваме тук. И доколкото мога да преценя, Опашкоубица се чувства по-добре с мен, отколкото с твоите хора. Но въпреки за какво са ти всичките тия рицари и бойци? – попита той. – Ако си дошъл на посещение, щяхме да те посрещнем сърдечно и с по-малко хора. Ако ли си дошъл да ме отведеш, ще са ти нужни доста повече.

Краля се задави, а рицарите пламнаха и сведоха глави. Някои от бойците се ухилиха, понеже Краля беше с гръб към тях.

– Дай си ми меча! – изкрещя Краля, като си възвърна гласа, но забрави множественото число.

– Дай ни короната си! – отвърна Джайлс: потресавача забележка,

каквато никога не бе чувана в границите на Средното кралство.

– Мълнии Божии! Хванете го и го завържете! – изкрещя Краля, този път извънмерно разгневен. – Какво чакате? Хванете го или го посетете!

Бойците пристъпиха напред.

– Помощ! Помощ! Помощ! – закрещя Джарм.

Точно в същия миг изпод моста изскочи драконът. Беше се спотайвал под далечния бряг, дълбоко в реката. Сега избълва ужасяващ фонтан, понеже се бе нагълтал с галони вода. Изведнъж падна гъста мъгла, през която пробиваха само червените драконови очи.

– Вървете си, глупаци! – избоботи той. – Че иначе ви разкъсам на парчета. В планината вече лежат достатъчно трупове на рицари, а както изглежда, скоро и реката ще се напълни с телата на кралските коне и свита!

В следващия миг той скочи и заби лапата си в белия ат на Краля. Животното се впусна в галоп с бързината на хилядите гръмотевици, споменавани тъй често от господаря му. Другите коне тутакси го последваха: някои от тях вече бяха срещали този дракон и не таяха топли спомени за него. Въръжените бойци се разпръснаха във всички посоки освен към Емз.

Белият ат бе получил само драскотина и не му бе разрешено да стигне далеч. След известно време Краля успя да го принуди да обърне. Ако не друго, поне умееше да управлява коня си. И не можеше да се каже, че се страхува от който и да било човек или дракон на земята. Когато се върна край моста, мъглата вече се беше разнесла, за жалост заедно с всичките му рицари и бойци. Сега ситуацията изглеждаше съвсем другояче – Краля бе сам и идваше на крака да разговаря с някакъв си вироглав фермер в компанията на Опашкоубица и един дракон.

Разговорът не потръгна. Фермера Джайлс бе непреклонен. Не искаше да отстъпи и нямаше намерение да се бие, макар Краля да го предизвика на схватка лице в лице, тук и сега.

– Не, господарю! – отвърна Джайлс през смях. – Върви си у дома и укроти яда си! Не искам да те нараня. Затова най-добре се прибирай, че не мога да отговарям за действията на глиста. Приятен ден!

С това битката при Моста на Емз приключи. Краля така и не получи нито пени от дракононото съкровище, нито пък думичка на извинение от Фермера Джайлс, който мигом си въобрази, че е най-силният човек на земята. Нещо повече, това бе краят на величието на Средното

кралство. Хората на много мили наоколо избраха за свой владетел Фермера Джайлс. Краля, барабар със всичките си звания, не можеше по никакъв начин да се възправи срещу бунтовника Егидий. Понеже последният бе станал Любимец на околността и името му бе влязло в песните. И нямаше как да се пренебрегнат всички балади, възпяващи подвизите му. Най-обичаната сред тях разказваше за срещата на моста в сто подигравателно-героични куплета.

Хризофилакс дълго живя в Емз, най-вече за полза на Джайлс. Понеже човек, който си има в къщата тъй кротък дракон, наистина е за уважение. Бе подслонен в един ъгъл на плевнята, с разрешение на Пастора, и охраняван от дузината юнаци. Така тръгна първата от титлите на Джайлс: Доминус де Домито Серпенте, което на простонароден език ще рече Господаря на Укротения глист, накратко Господаря на Укротен, а с годините редуцирано до Господаря на Тен. Като такъв той се радваше на всеобщо уважение, но въпреки това продължаваше да плаща минимален данък на Краля: шест говежди опашки и пинта горчивка, дължими в деня на Свети Матей – датата на срещата им на Моста. След известно време Джайлс придоби графска титла и коланът на Графа на Тен бе със наистина завидна дължина.

След няколко години вече бе провъзгласен за Принц Юлий Егидий и престана да плаща данъци, понеже като човек главозамайващо богат си бе построил разкошен палат и бе сбрал цяла армия въоръжени бойци. Всички те бяха щастливи и доволни, тъй като имаха най-доброто оръжие, което можеше да се купи с пари. Всичките дванайсет юнаци бяха произведени в капитанско звание. Джарм имаше златна каишка, разхождаше се когато и където му скимне и живееше като гордо и доволно куче, глухо за проблемите на ближните си, понеже очакваше всички останали кучета да се отнасят към него с уважението, подобаващо на ужаса и величието, което той изпитваше към своя господар. Сивата кобила си отиде от този свят в мир и така и не сподели с никого размислите си.

Разбира се, най-накрая Джайлс стана Крал на Малкото кралство. Короноваха го в Емз под името Егидий Драконариус, но бе по-известен като Стария Джайлс Глистар, тъй като в неговия двор излезе на мода простонародният език, и никое от словата му не бе произнесено на книжовен латински. Жена му стана Кралица, несравнима по своята фигура и великолепиe. Тя държеше изкъсо цялото семейно счетоводство. Нямаше начин човек да заобиколи Кралица Агата – или ако опиташе, чакаше го дълъг път.

Така най-сетне Джайлс стана стар и многоуважаван, имаше бяла

брада до коленете, почитан надлъж и нашир двор (в който заслугите често се възнаграждаха) и изцяло нов орден от рицари. Наричаха се Драконозащитници и емблемата им беше дракон: дванайсетте юнаци бяха старши членове.

Трябва да се признае, че до голяма степен Джайлс дължи издигането си на късмета, макар наистина да показва кураж в използването му. И късметът, и куражът останаха с него до края на живота му, за голяма радост на приятелите и съседите му. Пастора бе възнаграден изключително щедро. Дори Ковача и Мелничаря си получиха своето. Понеже Джайлс можеше да си позволи да бъде щедър. Но след като стана Крал, издаде строг закон срещу неблагоприятните пророчества и направи от мелничарството кралски монопол. Ковача се преквалифицира в погребален агент, но Мелничаря бе превърнат в раболепен слуга на короната. Пастора бе повишен в епископ и уреди епархията си в Емзката църква, която бе разширена според новите изисквания.

А сега онези, които все още живеят в земите на Малкото кралство, предстои да чуят истинското обяснение на имената, които някои от тамошните градове и села носят и до днес. Според наученото от гореизложените източници Емз бива провъзгласен за столица на новообразуваното кралство, но с течение на времето имената Господаря на Тен и Господаря на Емз се смесват и от двете се получава Тенза, по-късно променено в днешното Темза. От друга страна, в памет на дракона, благодарение на когото градът се сдобива с богатство и слава, жителите, известни с латинското си име драконари, изграждат великолепен палат на четири мили северозападно от Тен – там, където била първата среща между Хризофилак и Джайлс. Мястото става известно из цялото Кралство като Аула Драконария, или на простонароден език Глистомом, наречен в памет на Краля и според неговите изисквания.

Оттогава насетне релефът на тези земи е съвсем променен. Сменят се кралства и господарства. Изчезват гори, реки изменят пътищата си. Остават само хълмовете – и те обветрени и излъскани от дъждове и ветрове. Но името се помни, макар днес хората да го наричат Глистьл (доколкото разбрах). Понеже селата са загубили част от гордостта си. Но в дните, за които разказва това предание, мястото е било известно като Глистомом, Кралското седалище, а над дърветата прелитали дракони. И докато Опашкоубица бил високо над земята, нещата вървели по мед и масло.

Заклучителна строфа

Хризофилакс често се молеше за свободата си. Изхранването му се оказва доста скъпичко, понеже тялото му продължаваше да расте, както подобава на един дракон (драконите са като дърветата – растат, докато в тях има живот). Тъй че дойде денят, в който Джайлс се почувства достатъчно сигурен, за да пусне горкия глист да си върви. Разделиха се с порой от уверения във взаимното си уважение и с пакт за ненападение върху съответните приятелски страни. Доколкото позволяваше злото му сърце, Хризофилакс бе изпълнен с най-топли чувства към Джайлс – в крайна сметка Опашкоубицеца си оставаше: животът на дракона, както и на целия му род, лесно можеше да бъде отнет. А и все още разполагаше в пещерата с някое и друго съкровище (както подозираше Джайлс).

Хризофилакс отлетя обратно към планината – бавно и с усилие, понеже от дългата липса на употреба крилете му бяха закърнели, а същевременно размерите и люспите му се бяха увеличили неимоверно. Още с пристигането си забеляза един млад дракон, имал наглостта да заеме левоището му в негово отсъствие. Говори се, че шумът от битката бил чул чак във Венедотия. Когато най-накрая с огромно удоволствие закуси с победения си опонент, Хризофилакс се почувства по-добре, а белезите на унижението му бяха заличени. И той потъна в дълъг и напоителен сън. А когато най-сетне се събуди, отиде да намери онзи най-висок и най-глупав сред всички великани, благодарение на когото бяха започнали всичките му проблеми в онази далечна лятна нощ. Хризофилакс му обясни туй-онуй и горкичкият великан остана наистина поразен.

– Значи така, мускет? – пророни той и се почеса по главата. – Аз пък да реша, че са конски мухи!

Finis или на простонароден език Край

КРАЙ

© 1949 Джон Р. Р. Толкин
© 2004 Невена Кръстева, превод от английски

John R. R. Tolkien
Farmer Giles of Ham, 1949

Сканиране и допълнителни корекции: Светослав Иванов, 2009
Разпознаване и редакция: piki, 2009

Издание:

Дж. Р. Р. Толкин. Опасното кралство
ИК „Прозорец“, 2004
Редактор: Любомир Николов
Художник: Буян Филчев
Коректор: Станка Митрополитска

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11217>]